

Szanowni Czytelnicy,

przedstawiamy Państwu kolejny numer „Rocznika Polsko-Niemieckiego”. Tegoroczny tom składa się z trzech bloków tematycznych: skutki II wojny światowej, zjednoczenie Niemiec i mniejszość niemiecka w Polsce.

Część poświęcona skutkom II wojny światowej obejmuje zróżnicowane zagadnienia. Paweł Popieliński i Piotr J. Krzyżanowski analizują *Upamiętnianie zagłady Sinti i Romów przed i po zjednoczeniu Niemiec...*”. Węgierska historyk, Ágnes Tóth, ukazuje w tekście *Research Questions and Methodological Approaches in the Literature on the History of the German Minority in Hungary between 1945 and 1955* stan badań nad historią mniejszości niemieckiej na Węgrzech w pierwszej dekadzie lat powojennych. Piotr Madajczyk, *Raphael Lemkin and West Germany's Accession to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, przechodzi do problematyki późniejszej, czyli ratyfikacji Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z 9 grudnia 1948 roku przez Republikę Federalną Niemiec i roli, jaką odegrał w tym Rafał Lemkin. Zamykają tę część rozważania Katarzyny Gelles, Leszka Kwiecińskiego i Bartosza Michalskiego na temat reparacji w kontekście aktualnych polsko-niemieckich relacji.

Najobszerniejszą część – której koncepcję opracowała prof. Wanda Jarząbek – stanowią teksty, których autorzy analizują problematykę zjednoczenia Niemiec, co jest w pełni zrozumiałe, bo niniejszy tom ukazuje się w trzydziestą rocznicę tego historycznego wydarzenia, które zmieniło mapę polityczną Europy i stosunki polsko-niemieckie. Zamieszczone artykuły dotyczą zarówno problematyki wewnątrzniemieckiej, jak i polityki zagranicznej oraz stosunków polsko-niemieckich. Z zagadnień wewnątrzniemieckich Małgorzata Świder analizuje nastawienie *Obywateli Niemiec Wschodnich wobec zjednoczenia niemiecko-niemieckiego i przesiedleń do RFN w świetle tajnych badań opinii publicznej (jesień 1989 – wiosna 1990)*, Marlena Piotrowska, *Początki politycznej kariery czołowych polityczek CDU i CSU na poziomie federalnym w Niemczech w latach 1991–2018*, w zjednoczonych Niemczech, a Joanna Trajman sytuację kobiet w starych i nowych landach trzydzieści lat po zjednoczeniu Niemiec, dochodząc do wniosku, że pozycja kobiety to jedyny obszar, w którym Niemcy Zachodnie przejęły wzory z Niemiec Wschodnich.

Przechodząc na płaszczyznę międzynarodową, Wanda Jarząbek, *Compliance of Interests? The Problem of the United Germany's Borders in Polish-French Political Relations between 1989 and 1990*, opisuje znaczenie zjednoczenia Niemiec w ówczesnych relacjach polsko-francuskich. Kolejni autorzy odnoszą się do spraw polsko-niemiec-

kich: Irena Anna Słodkowska, *Główne ugrupowania polskiej sceny politycznej wobec zjednoczenia Niemiec 1989–1991*; Emmanuelle Hébert, 1989: *A (Non-)Turning Point for the Polish-German Schoolbook Commission?*, pyta o wpływ wydarzeń 1989 roku na polsko-niemiecką komisję podręcznikową i jej rolę w nowych realiach polsko-niemieckich; oraz Krzysztof Wasilewski, *Zjednoczenie Niemiec a transkultuacja polityki historycznej i pamięci zbiorowej mieszkańców pogranicza polsko-niemieckiego na przykładzie Ziemi Lubuskiej*, opisujący kształtowanie się nowej, transgranicznej pamięci zbiorowej.

W części o mniejszościach zamieszczamy dwa artykuły. Magdalena Lemańczyk i Mariusz Baranowski, *National Identity and Social Welfare: the Example of the German Minority in Opolskie Voivodeship*, opisują, na podstawie przeprowadzonych w 2019 roku badań, mniejszość niemiecką przy użyciu socjologicznie rozumianej kategorii dobrostanu społecznego. Lech M. Nijakowski, *Aktywność mniejszości niemieckiej w Polsce w życiu politycznym na poziomie centralnym na przykładzie kampanii wyborczej 2019 roku*, analizuje „Organizacje mniejszości niemieckiej [...] jako sekcjonalne grupy interesu, które jednocześnie dbają o publiczny wizerunek mniejszości i zapewniają dyskursywną reprodukcję mniejszości niemieckiej jako podmiotu zbiorowego”.

Ostatnią część stanowią, tradycyjnie, recenzje. Tomasz Ceran recenzuje, w obszernym omówieniu, polskie wydanie książki Daniela Brewinga, *Masakry czy ludobójstwo? Uwagi w kontekście książki Daniela Brewinga W cieniu Auschwitz. Niemieckie masakry polskiej ludności cywilnej 1939–1945*. Piotr Madajczyk zwraca uwagę na ciekawe ujęcie problematyki Generalnego Planu Wschodniego przez francuskiego historyka Christiana Ingrao, w książce *The Promise of the East. Nazi Hopes and Genocide 1939–43*. Magdalena Lemańczyk poświęciła recenzję edycji źródeł do historii Niemców na Węgrzech, *Dokumentumok a magyarországi németek történetéhez 1944–1953/Quellen zur Geschichte der Deutschen in Ungarn 1944–1953*. W ostatniej recenzji Paweł Popieliński omawia książkę Tytusa Jaskułowskiego *Dyplomacja RFN i miasto Szczecin w okresie polskich przełomów w latach 1970–1989*.

Życzymy interesującej lektury

Redakcja